

O MEDALIE STRĂINĂ OFERITĂ DREPT PREMIU
SPORTIV ÎN ROMÂNIA

LILIANA-NICOLETA HANGANU

În colecțiile Muzeului de Istorie și Artă al Municipiului București se păstrează o medalie străină¹, interesantă pentru istoria sporturilor de iarnă din România prin inscripția incizată pe muchie.

AR ↑ 22,41 g; 40 mm.

Av. LE 23 SEPTEMBRE / 1910 / CHAVEZ FRANCHIT LES ALPES / EN AEROPLANE. Acvilă în zbor spre st. deasupra creștelor Alpilor; jos semnătura Huguenin DEP.

Rv. Monoplan Blériot zburând spre dr. pe un cer înnorat, deasupra trecătorii Simplon; în dr. semnătura Huguenin DEP.

Pe muchie: I SANIUTE CATEGORIA III 4.I.1915; marcajul pentru argint al României: doi delfini afrontați; între delfini: I.

Medalia a fost dedicată unuia dintre pionierii aviației, Jorge (Geo) Chávez (1887-1910), peruan de origine, dar născut la Paris care, la 23 septembrie 1910, a decolat cu un monoplan Blériot de la Brigue (Elveția), survolând trecătoarea Simplon (2009 m) și a aterizat la Domodossola (Italia). La aterizare, prin desprinderea aripii avionului, pilotul s-a accidentat grav, decedând după câteva zile, la 27 septembrie. Astfel, Geo Chávez a rămas în istoria aviației drept învingător și victimă a primei traversări a Alpilor².

Acest moment al începuturilor eroice ale aviației europene a fost marcat în medalistică prin baterea unei medalii de către casa elvețiană Huguenin Frères & Co, Médailleurs, Le Locle³.

Dar interesul nostru pentru medalie are în vedere utilizarea exemplarului descris aici cu ocazia concursului sportiv: „A 5-a reuniune de la Sinaia”, 3-4 ianuarie 1915⁴. Concursul, aflat sub înaltul patronaj al familiei regale, a cuprins disciplinele: bob, săniuțe și schi. Alături de cei doi principii ai Casei Regale, Carol și Nicolae, care au participat la mai multe probe fără a se clasa pe primul loc, au luat startul în concurs tineri aparținând unor familii ilustre românești, precum și elevi ai liceelor bucureștene, Lazăr și Școala Evanghelică⁵. La organizarea și buna desfășurare a concursului, o contribuție importantă și-a adus-o organizația cercetașilor români. Un element insolit al probei de bob, sport astăzi specific masculin, este reprezentat de echipajele mixte, domni-doamne. O probă se intitula chiar „Premiul Doamnelor”, câștigat a doua oară consecutiv de Michaela A. Catargi⁶.

BSNR, LXXXVI-LXXXVII, 1992-1993, p. 257-259

La categoria a III-a, săniuțe – cu mai multe persoane, unde au concurat cinci echipe, locul I a fost ocupat de Spiess și Müller, cu timpul 1 min., 24 sec., fiind răsplătiți cu o medalie oferită de Principele Carol al României, premiul respectiv fiind tocmai piesa prezentată în această notă. Nu cunoaștem soarta celorlalte medalii și plachete oferite drept premii, dar există posibilitatea ca unele dintre acestea să se mai afle în colecții publice sau particulare din România, fără a li se acorda importanța cuvenită pentru istoria sportului românesc.

Fig. 1. Medalia Jorge Chávez (23 septembrie 1910).

NOTE

¹ Medalia, cu nr. inv. MIAMB 136833, provine din colecția regretatului Justwän Anton, membru al Societății Numismatice Române.

² *Grand Larousse encyclopédique*, II, Librairie Larousse, Paris, 1960, *sub voce*.

³ La casa *Huguenin Frères & Co* au fost comandate și primele monede românești emise după Marea Unire; MBR, p. 265, nr. 84 și 84a – 25 bani 1921; nr. 85 și 85a – 50 bani 1921; vezi și O. Iliescu, CN, 1, 1978, p. 86-87.

⁴ Sportul, Organ de propagandă pentru Educațiunea Fizică și Buletin Oficial al Federațiunei Societăților Sportive din România, 9, nr. 1, 16 ianuarie 1915, p. 4.

⁵ *Ibidem*. Bob: I. Concursul Intercluburi pentru Cupa A.S.R. și I. Moștenitorului Germaniei: 1, „Melissinde” (C.S.R.), slt. C.N. Filitti, I. Lambrino, lt. Th. Davila, C.A. Romalo, G. Găfencu; 2, „Abarnam” (T.C.R.), R. Polizu, M. Dahon, G. Mavrocordat, C. Leonida, Maria-Angela Polizu, I. Matak, II. Premiul Doamnelor pentru Cupa A.S.R. Principei Carol al României: 1, „Marie Claire”, Michaela A. Catargi, Zoe Ghica, N. Carp, G. și Al. Cretzeanu; 2, bob-ul condus de Ara C Davila. III. Concursul interșcolar pentru Cupa excursioniștilor în Macedonia: 1, „Șoimul” (Liceul Lazăr), Vl., Gr., I. și G. Berendei. IV. Concursul pentru Cupa Prințului George V. Bibescu: 1, „Șoimul”, cu același echipaj ca mai sus; 2, „Luceafărul”, (Liceul Lazăr), Babeș, d-ra Arghiriade și d-nii Nițescu și Dimăncescu. Săniuțe: I. „Skeleton” și „Tobogan Canadian”: 1, Barbu Matak (S.C.R.), medalie de aur. II. Săniuțe cu conducere mecanică: 1, P. Coliban. A participat și Principele Nicolae. III. Săniuțe cu mai multe persoane: 1, Spiess și Müller. IV. Săniuțe simple (Târlii): 1, I. N. Cămărășescu; 2, Principele Carol. V. Concursul interșcolar (pe orice fel de săniuțe): 1, P. Coliban, locurile 2-3, Wilcke și Principele Nicolae. Schi: I. Concursul seniori-amatori: 1, Fr. Name, medalie de aur; 2, Al. Balș. II. Concursul interșcolar: 1, Boxshall, medalie de aur; 2, Vl. Berendei, 3, Gr. Berendei.

⁶ Vezi *supra*, nota 5.

A FOREIGN MEDAL OFFERED AS A SPORT AWARD IN ROMANIA

SUMMARY

The medal dedicated to Jorge (Geo) Chávez (1887-1910) for the first air passing of the Alps was offered by Prince Carol of Romania to the Romanian sportsmen Spiess and Müller as a prize for winning the first place in the sled competition “The 5th Reunion from Sinaia” (1915, January, 3rd-4th). For this purpose, the medal was engraved on its edge: “I SANIUTE CATEGORIA III 4.I.1915”.

EXPLANATION OF THE FIGURES

Fig. 1. The medal dedicated to Jorge Chávez.